

Oksfordska debata o evoluciji

30. juna 1860. godine, sedam meseci posle objavljivanja Darvinovog Porekla vrsta, u Oksfordu, tokom skupa Britanskog udruženja za nauku, održana je Oksfordska debata o evoluciji.

Ova diskusija najviše je poznata kao Haksli-Vilberfors debata ili Vilberfors-Haksli debata, po glavnim akterima, naučniku Tomasu Haksliju (Thomas Henry Huxley), zastupniku Darvinove teorije, i oksfordskom biskupu Semjuelu Vilberforsu (Samuel Wilberforce), koji je istupio protiv Darvinovih teza.

Problematicni deo Darvinove teorije bio je onaj u gde se isticao kontinuitet između čoveka i drugih vrsta. Klasifikacija čoveka kao jedne od životinja, a ne kao božanske kreature, naljutila je mnoge u 19. veku, kada se pojavila Darvinova teorija. Darvin je optužen da je teorijom o prirodnoj selekciji porekao uticaj Boga na stvaranje čoveka, izjednačivši ga pritom sa životinjom.

Diskusija je sledila predstavljanje rada J. W. Draper-a, o intelektualnom razvoju Evrope razmotrenom u odnosu na Darvinovo gledište. Posle Draper-ove rasprave, nastupilo je nekoliko govornika, pre no što je došao na red biskup Vilberfors.

Pošto se proširila vest da će biskup Vilberfors, koji je važio za velikog govornika svog vremena, govoriti protiv Darvinove teze, okupilo se mnoštvo ljudi. Sam Darvin nije mogao da prisustvuje jer je bio bolestan.

Rasprava se pamti po sledećoj anegdoti:

Vilberfors je navodno upitao Hakslija da li svoje poreklo od majmuna vuče preko babe ili dede, na šta mu je Haksli odgovorio da bi radije bio poreklom od majmuna nego od čoveka koji ima dar razuma, a koristi ga da zamagli istinu (tj. kao biskup).

Ne postoji doslovni zapisnik onoga što je rečeno, pa tako jedan od svedoka taj dijalog navodi kao:

Vilberfors: ...da li iko može biti toliko zaljubljen u taj takozvani zakon, ili hipotezu, kao što ju je izložio Darvin, da slavi ideju da mu je pradeda bio majmun...

Haksli: .. nije mi bitno da li ćete mog dedu zvati majmunom ili ne.

Iako se ova rasprava često opisuje kao sukob religije i nauke, a pobeda nauke se ilustruje ovom anegdotom, to je najverovatnije doprinos kasnijeg doba, a sama anegdota je postala popularna u 20. veku. S obzirom na to da su na vodećim položajima Britanskog udruženja za nauku bili ljudi iz redova crkve, a mnogi koji su se protivili Darvinovoj teoriji priznati naučnici tog doba, moglo bi se reći da je u pozadini ovog konflikta odnos između tradicionalnih i liberalnih Anglikanaca.

Haksli,
karikatura objavljena u časopisu Vanity Fair, 1871.

Vilberfors,
karikatura objavljena u časopisu Vanity Fair, 1869.

Maja Šahović

[Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported](#)

You are free:

- to Share - to copy, distribute and transmit the work
- to Remix - to adapt the work

Under the following conditions:

- Attribution. You must attribute the work in the manner specified by the author or licensor (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- Noncommercial. You may not use this work for commercial purposes.
- Share Alike. If you alter, transform, or build upon this work, you may distribute the resulting work only under the same or similar license to this one.
 - For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work. The best way to do this is with a link to this web page.
 - Any of the above conditions can be waived if you get permission from the copyright holder.
 - Nothing in this license impairs or restricts the author's moral rights.